

ἀσθενῆς ἦ, καὶ ἐὰν πλουτῆ καὶ μὴ ὁ δ' ἔχων μὲν τὰνθρώπινα ἀγαθὰ στερούμενος δὲ τῶν θείων εἶναι ἄθλιος καὶ ζῆ ἀνιαρῶς ¹⁾. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αἱ πολιτικαὶ τοῦ φιλοσόφου θεωρίαι εὐλόγον ἦτο ὅτι ἐν πολλοῖς ἐμελλον νὰ μεταβληθῶσιν. Ἴνα δὲ σαφέστεραι καταστῶσιν αἱ τῆ ἠθικῆ καὶ δὴ τῆ πολιτείας ἐπενεχθεῖσαι μεταβολαὶ ἐπάνεγκες νὰ παρᾶσχομεν ὑποτίπωσιν τῆς ἐν τῆς Νόμοις διαγραφομένης πολιτείας.

Ἐπιχειρῶν ὁ Πλάτων νὰ δείξῃ ἐν τοῖς Νόμοις τὴν γένεσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν πολιτειῶν ἀφορμᾶται ἀπὸ τῶν παλαιῶν λόγων, καὶ οὕς πολλαὶ ἀνθρώπων φθοραὶ ἐγένοντο ἐκ κατακλυσμῶν καὶ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, δι' ἃ βραχὺ ἀνθρώπων γένος περιλείφθη. Οἱ τότε περιφυγόντες τὴν φθορὰν φαίνεται, λέγει, ὅτι ἦσαν ὄρειοί τινες νομεῖς, οἵτινες εἰκότως ἄπειροι ἐτύγγανον ὄντες τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐν τοῖς ἄστεσι παντοδαπῶν μηχανῶν τῶν εἰς πλεονεξίας καὶ φιλονικίας ἐπινενοημένων. Χίλια δὲ ἢ δις τοσαῦτα ἔτη παρῆλλον μέχρι οὗ ἐγένοντο οἱ τῶν διαφόρων τεχνῶν εὐρεταί. Λοιπὸν μετὰ τὴν ἐκ τῶν κατακλυσμῶν μεγάλην ἐκείνην φθορὰν ἡ γῆ

¹⁾ 2, 660 E κέξ. Ἐν τούτοις τοῖς θείοις ἀγαθοῖς καὶ δὴ τῆ δικαιοσύνη ἐγκείται ἡ εὐδαιμονία τῶν τε καὶ ἕκαστον ἀνθρώπων καὶ τῆς ὅλης πολιτείας. Πβλ. αὐτ. 662 B, 663 D. 4, 713 A κέξ.

εἶχε φοβερὰν ἐρημίαν καὶ μόλις ὀλίγοι ὑπῆρχον τῆδε κάκει βροῶν καὶ αἰγῶν ἀγέλαι, αἵτινες παρείχον τοῖς ἀνθρώποις τροφήν. Τότε δὴ οὐδεμία ὑπῆρχε πόλις καὶ πολιτεία καὶ νομοθεσία οὐδὲ μνήμη τις τὸ παράπαν πολιτικοῦ βίου ὑπελείπετο ¹⁾. Ἐξ ἐκείνων δ' οὕτω διακειμένων προῆλθον αἱ πόλεις καὶ πολιτεῖαι καὶ τέχναι καὶ νόμοι καὶ πολλὴ μὲν πονηρία, πολλὴ δὲ καὶ ἀρετή· ἀλλὰ τοῦτο ἐγένετο οὐχὶ ἐξαίρνης ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἐν παμπόλλῳ τινὶ χρόνῳ. Διότι κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχε πᾶσι φόβος νὰ καταβαίνωσιν ἐκ τῶν ὑψηλῶν εἰς τὰ πεδία· καίτοι δ' ἄσμενοι διὰ τὴν ὀλιγότητα ἐώρων καὶ ἠγάπων ἀλλήλους, ὅμως πρὸς ἀλλήλους νὰ ἔρχονται κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν διὰ τὴν ἔλλειψιν πορείων δὲν ἠδύναντο. Κατὰ τὸν τότε λοιπὸν χρόνον στάσις καὶ πόλεμος δὲν ἐγένετο οὐδεμιᾶς ὑπαρχούσης αἰτίας πρὸς ἔχθραν καὶ πόλεμον· διότι ἢ μὲν φύσις δαψιλῆ καὶ ἄφθονα παρείχε τὰ εἰς τὸν βίον ἀναγκαῖα, πλούτου δὲ μὴ ὑπάρχοντος οὐδὲ πενίας τὰ ἦθη ἦσαν χρηστὰ καὶ ἀκήρατα καὶ γενναῖα, διὸ καὶ ὅσα ἦκουον καλὰ καὶ αἰσχρὰ, ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν ἀληθέστατα καὶ ἐπεΐθοντο. Τοιοῦτοι ὄντες ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι οὐδεμίαν εἶχον ἀνάγκην νόμων οὐδὲ νομοθέτου ἀλλ' ἔθεσι καὶ τοῖς λεγομένοις πατρίοις νόμοις (ταῖς παραδόσεσιν) ἐπόμενοι ἔζων. Ἐπειδὴ δ' οἱ ἄνθρωποι

¹⁾ β, 677 Α - 678 Α.

κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἦσαν κατ' οἴκους καὶ γένη
 διεσπαρμένοι καὶ δὲν κατόκουν πάντες ἐν τῷ αὐτῷ
 τόπῳ, διὰ τοῦτο κατ' ἀνάγκην ὁ ἐκάστοτε πρεσβύ-
 τατος τοῦ οἴκου εἶχε τὴν ἀρχὴν οἶονεὶ κληρονο-
 μίαν ὑπὸ τῶν γονέων καταλειμμένην.

Ἄλλὰ κατὰ μικρὸν οἱ ἄνθρωποι τρέπονται ἐπὶ
 τὴν γεωργίαν ἐν ταῖς ὑπωρείαις καὶ πλείονες οἴκοι
 συνέρχονται, συνεργόμενοι δὲ ἀποτελοῦσι μίαν οἰκίαν
 κοινὴν καὶ μεγάλην. Ἐν ταύτῃ τῇ τῶν πολλῶν οἴ-
 κων συνενώσει ἔχει ἕκαστος οἶκος τὸν πρεσβύτατον
 ἄρχοντα καὶ τὰ ἑαυτοῦ ἔθνη καὶ ἱερὰ καὶ ἰδίους νό-
 μους, οὓς περὶ πλείονος ποιεῖται τῶν τῶν ἄλλων.
 Διὸ ἀναγκαῖον, ὅπως οἱ εἰς τὴν κοινὴν οἴκησιν συνελ-
 θόντες ἐκλέξωσιν ἄνδρας τινάς, οἱ τὰ πάντων νό-
 μιμα ἰδόντες θὰ ποιήσωσι φανερὰ τὰ ἑαυτοῖς ἀρέ-
 σκοντα τοῖς ἡγεμόσι τοῦ δήμου, οἶονεὶ βασιλεῦσι,
 καὶ τούτοις θὰ ἐπιτρέψωσι τὴν ἐκλογὴν. Καὶ οἱ μὲν
 πρὸς τοῦτο αἵρεθέντες καλοῦνται νομοθέται, εἰς δὲ

1) 678 A - 680 E. Τοιαύτη πολιτεία ὑπῆρχε, καθάπερ
 παρατηρεῖ ὁ Πλάτων, πολλαχοῦ καὶ ἐν Ἑλλησι καὶ κατὰ
 βαρβάρους· ὁμοία δ' ἦν ἢ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου μνημονευομένη
 οἴκησις τῶν Κυκλώπων. (Ὀδ. I, 112 ἔ.)

τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ βουλευφόροι οὔτε θέμιστες
 ἄλλ' οἱ γ' ὑψηλῶν ὄρεων ναίουσι κάρηνα
 ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, θεμιστεύει δ' ἕκαστος
 παίδων ἢ δ' ἀλόχων, οὔδ' ἀλλήλων ἀλέγουσιν.

τὴν κυβένησιν τῆς συνοικίας καθίστανται ἦτοι οἱ ἄριστοι (ἀριστοκρατία) ἢ εἷς τις βασιλεὺς (βασιλεία) ¹⁾. Προϊόντος τοῦ χρόνου οἱ ἄνθρωποι κατῆλθον ἐκ τῶν ὀρέων εἰς τὰς πεδιάδας καὶ ἔκτισαν πόλεις. Αἱ βασιλεῖαι δ' ὁμοῦ κατ' ὀλίγον κατελύθησαν οὐχὶ ἔνεκα δειλίας τῶν βασιλέων ἢ ἀγνοίας τῶν περὶ τὸν πόλεμον ἀλλ' ἔνεκα τῆς τῶν μεγίστων ἀνθρωπίνων πραγματίων ἀμαθίας, ἧς ἐπακολούθημα εἶναι τοῦτο, ὅτι τις τὸ θεωρηθὲν καλὸν καὶ ἀγαθὸν δὲν φιλεῖ ἀλλὰ μισεῖ, τὸ δὲ νομισθὲν πονηρὸν καὶ κακὸν φιλεῖ καὶ ἀσπάζεται. Τῶν βασιλέων δηλαδή οἱ πολλοὶ ὑπερηφάνως ζῶντες καὶ τρυφηλῶς διεφώνησαν πρὸς τοὺς κειμένους νόμους, οὓς περὶ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ εἶχον ἐπαινέσαντες, αὕτη δὲ ἡ διαφωνία ἀπώλεσε τοὺς ἄρχοντας τούτους ²⁾. Εἶτα ἀνεφάνη ἕτερον πολιτείας σχῆμα, ἡ δημοκρατία, ἐν ἣ ἅπαντα τὰ εἶδη καὶ αἱ μορφαὶ τῶν πολιτειῶν συμπίπτουσιν ³⁾. Αὕτη δὲ ἡ δημοκρατία καὶ ἡ μοναρχία ⁴⁾ εἶναι οἷονεὶ μητέρες,

¹⁾ 680 E-684 E.

²⁾ 691 A. Ἐκεῖναι μόναι αἱ βασιλεῖαι ἠδυνήθησαν νὰ διατηρηθῶσιν, ὧν ἡ δύναμις ἦτο μετρία. Οὕτω π. χ. ἐν Σπάρτῃ ἐσώθη ἡ βασιλεία ἄτε ἔχουσα μέτρον καὶ οὐσα σύμμεικτος, διότι δύο ἦσαν βασιλεῖς καὶ οὗτοι ἔχαλινοῦντο ὑπὸ τῶν γερόντων καὶ τῶν ἐφόρων. (β, 691 E κέξ.).

³⁾ Αὕτ. 681 D.

⁴⁾ Ἐκ τούτων τὴν μὲν μοναρχίαν ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις ἄκραν ἔσχον οἱ Πέρσαι, τὴν δὲ δημοκρατίαν οἱ Ἀθηναῖοι.

ἔξ ὧν αἱ ἄλλαι πολιτεῖαι προῆλθον. Οὐδεμία δὲ πόλις κατὰ Πλάτωνα δύναται καλῶς νὰ πολιτευθῆ, ἂν μὴ μεταλάβῃ ἀμφοτέρων τῶν εἰρημένων πολιτειῶν, δι' ἧς μεταλήψεως θὰ ὑπάρχῃ ἐλευθερία καὶ φιλία μετὰ φρονήσεως ὅ).

Ἄλλ' ἀμφοτέραι αὗται αἱ πολιτεῖαι εἰς ὑπερβολὴν καταστᾶσαι διεφθάρησαν· διότι παρὰ μὲν τοῖς Πέρσαις τὸ πλῆθος ἤχθη εἰς πᾶσαν δουλείαν παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις τοῦναντίον εἰς πᾶσαν ἐλευθερίαν (699 E).

ὁ) (β, 693 E). Διὰ τῆς δημοκρατίας καὶ μοναρχίας ἡ ἀπόλυτος ἐξουσία περιέρχεται εἰς μέρος τῶν πολιτῶν, ὅπερ ἄρχει ἄκοντος τοῦ ἑτέρου. Ἐν ταύταις ταῖς πολιτείαις οἱ ἄρχοντες ἀντὶ τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ φροντίζουσι περὶ τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς, ἢ ἐλευθερία καὶ φιλία ἀφανίζονται, καὶ ἡ πολιτεία εἶναι κυρίως εἰπεῖν στασιωτεία. (β, 679 D. γ, 715 B. 8, 832 B. κέξ.). Διὸ ἀντὶ τούτων τίθεται ἑτέρα πολιτεία, ἣτις μεταξὺ αὐτῶν κεῖται. (δ, 756 E). Κατ' ἀλήθειαν ὁμοῦς ἢ ἐν τοῖς Νόμοις διαγραφομένη πολιτεία εἶναι κραῖσις ἀριστοκρατίας (οὐχὶ μοναρχίας) καὶ δημοκρατίας, καθάπερ παρατηρεῖ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης. (Πολιτ. 2, 6. 1266 a 1 κέξ.). Τοῦτο μαρτυρεῖ ἰδίᾳ ὁ κατὰ τὴν κατάστασιν τῶν ἀρχόντων συνδυασμὸς τῆς αἰρέσεως πρὸς τὴν κλήρωσιν. Ἡ μὲν δηλαδὴ πολιτικὴ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ τὴν μείζονων τιμῶν καὶ ἀξιωματίων ἀπονομὴν τοῖς μείζονα ἀρετὴν καὶ παιδείαν ἔχουσιν· ἀλλ' ἵνα μὴ οἱ πολλοὶ δυσκολαίνωσι τῆς ἐξουσίας μὴ μετέχοντες, ἀνάγκη νὰ μὴ παραλείπηται ὁ κληρὸς, οὗ ὁμοῦς ἢ χρῆσις πρέπει νὰ ᾖ, ὅσον τὸ δυνατόν, περιορισμένη. (δ, 757 A κέξ. 759 B. 768 B). Τέλος δὲ καὶ ὀλιγαρχικὰ στοιχεῖα

Ἐπιχειρῶν ὁ φιλόσοφος ἐν τοῖς Νόμοις τῇ περιγραφῇ ὡς οἷόν τε τελειοτάτης πολιτείας πρῶτον μὲν ἐκτίθησι τοὺς ἑξωτερικοὺς ὄρους τοῦ κατοικισμοῦ τῆς πόλεως ¹⁾ εἶτα δὲ καθορίζει τὸ κατάλληλον τῆς πολιτείας σχῆμα καὶ διαγράφει τοὺς εἰς τὴν πόλιν εἰσακτέους νόμους ²⁾. Καὶ δὴ πολιτείαν προτῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πολιτεία δὲν ἑλλείπουσιν, ὅποτε ἡ οὐσία καὶ κτῆσις τὸ παράπαν δὲν παρορᾶται ἀλλὰ κατὰ λόγον αὐτῆς οἱ πολῖται εἰς τέσσαρας διαιροῦνται τάξεις (5, 744 B. 744 C κέξ. 756 B ἐ.).

¹⁾ Ἐνταῦθα ἀπαιτεῖ ἄλλα τε καὶ τοῦτο, ὅπως μὴ ἡ πόλις ἦ ἐπιθαλαττία ἀλλὰ χερσαία, ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης ὀγδοήκοντα σταδίους· διότι νομίζει ὅτι ἡ τοιαύτη πόλις ἀπαλλάττεται τῶν ἐκ τῆς ἐμπορίας καὶ τοῦ χρηματισμοῦ ἐπερχομένων κακῶν. (4, 704 A - 712 A).

²⁾ Παρατηρητέον ὅτι, ἐνῶ ἐν τῇ Πολιτεία ἡ νομοθεσία καθόλου καὶ ὁ καθορισμὸς τῶν καθ' ἕκαστον θεωροῦνται περιττὰ (4, 525 A κέξ. πβλ. καὶ Πολιτ. 294 A ἐ. 297 A - 299 E), διότι οἱ ἄρχοντες εἶναι σοφοί, ἐν τοῖς Νόμοις ἡ δι' ἀκριβῶν νόμων διακόσμησις τῆς πόλεως ὑπολιμβάνεται ἀναγκαία, τούτου ἕνεκα, ὅτι ἡ ὑπαρξίς τοιούτων ἀρχόντων θεωρεῖται σχεδὸν ἀδύνατος. (πβλ. Νόμ. 9, 875 C « ἐπεὶ ταῦτα εἴ ποτέ τις ἀνθρώπων φύσει ἱκανὸς θείᾳ μοίρᾳ γεννηθεὶς παραλαβεῖν δυνατὸς εἶη, νόμων οὐδὲν ἂν δέοιτο τῶν ἀρχόντων ἑαυτοῦ. Ἐπιστήμης γὰρ οὔτε νόμος οὔτε τάξις οὐδεμία κρείττων, οὐδὲ θέμις ἐστὶ νοῦν οὐδενὸς ὑπήκοον οὐδὲ δοῦλον, ἀλλὰ πάντων ἄρχοντα εἶναι, ἐάν περ ἀληθινὸς ἐλεύθερός τε ὄντως ἢ κατὰ φύσιν. Νῦν δὲ — οὐ γὰρ ἐστὶν

τιμῶ παραπλησίαν τῇ ἐν Λακεδαίμονι, ἢ προσομοιά-
 ζει μὲν τυραννίδι, κατ' ἀλήθειαν δ' ὅμως ἴκιστα εἶναι
 τοιαύτη νόμους δ' ὀρθοὺς νομίζει ἐκείνους, οἵτινες
 ἐτέθησαν χάριν συμπάσης τῆς πόλεως καὶ οὐχὶ χά-
 ριν τῶν ἀρχόντων, διότι ἄλλως ἢ λεγομένη πολιτεία
 εἶναι ὄντως στασιωτεία. Ἀκριβέστερον περὶ τούτων
 διαλαμβάνων λέγει ὅτι τὴν μέγιστην τῆς πόλεως
 ἀρχὴν πρέπει νὰ ἔχῃ οὐχὶ ὁ κατὰ τὸν πλοῦτον ἢ
 τὴν ἰσχὺν ἢ τὸ γένος ὑπερέχων ἀλλ' ὁ τοῖς θεοῖσι
 νόμοις ὢν πάντων εὐπειθέστατος ὡσαύτως τὴν δευ-
 τέραν ἀρχὴν θὰ λάβῃ ὁ ἐν τῇ ἀρετῇ ταύτῃ ἔχων τὴν
 δευτέραν θέσιν καὶ οὕτως ἐφεξῆς ¹⁾. Οἱ δὲ νῦν λεγό-
 μενοι ἄρχοντες οὐδὲν ἄλλο πρέπει νὰ ᾧσιν ἢ ὑπηρέ-
 ται τῶν νόμων, ὅπως ἢ πόλις σώζηται. Διότι ἐν ἧ μὲν

οὐδαμοῦ οὐδαμῶς ἀλλ' ἢ κατὰ βραχὺ διὸ δὴ τὸ δεύτερον
 αἰρετέον, τάξιν τε καὶ νόμον. — ὅπου δηλαδὴ ὑπάρχει ἀληθοῦς
 ἐπιστήμη, ἐκεῖ ἢ νομοθεσία περιτεύει, μᾶλλον δὲ ἀποβιβάνει
 ἐμπόδιμα, ὅπου ὅμως ἐλλείπει, οἱ νόμοι εἶναι ἀναγκαῖοι.

1) Πβλ. 4, 716 Α «εἰ δέ τις ἐξαρθεῖς ὑπὸ μεγαλαυχίας
 ἢ χρήμασιν ἐπαιρόμενος ἢ τιμαῖς ἢ καὶ σώματος εὐμορφίᾳ,
 ἅμα νεότητι καὶ ἀνοίᾳ, ῥλέγεται τὴν ψυχὴν μεθ' ὕβρεως,
 ὡς οὔτε ἄρχοντος οὔτε τινὸς ἡγεμόνος δεόμενος, ἀλλὰ καὶ
 ἄλλοις ἱκανὸς ὢν ἡγεῖσθαι, καταλείπεται ἔρημος Θεοῦ, κατα-
 λειφθεὶς δὲ καὶ ἔτι ἄλλους τοιούτους προσλαβὼν σαρτῶ τα-
 ράττων πάντα ἅμα, καὶ πολλοῖς τισιν ἔδοξεν εἶναί τις, μετὰ
 δὲ χρόνον οὐ πολὺν ὑποσχὼν τιμορίαν οὐ μεμπτὴν τῇ δίκῃ
 ἑαυτὸν τε καὶ οἶκον καὶ πόλιν ἄρδην ἀνιάστατον ἐποίησεν.

πόλει ὁ νόμος εἶναι δοῦλος τῶν ἀρχόντων καὶ ἄκυρος, ταύτη ὁ ὄλεθρος εἶναι ἐπικείμενος, ἐν ἣ δὲ εἶναι δεσπότης τῶν ἀρχόντων καὶ οἱ ἄρχοντες δοῦλοι τοῦ νόμου, τῇ πόλει ταύτῃ γίνεται σωτηρία καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ¹⁾. Οἱ νόμοι λοιπὸν πρῶτον κελεύουσιν, ὅπως τιμῶμεν τοὺς θεοὺς πάντας καὶ δαίμονας καὶ ἥρωας, μετὰ δὲ τούτους τοὺς γονέας²⁾. Ἡ αἰτία

¹⁾ 4, 715 A. B. Οὐδὲν ἐπιτάττεται ἐντιονώτερον οὐδ' ἐπαινεῖται ἰσχυρότερον τῆς πρὸς τοὺς νόμους εὐλαβείας καὶ ὑπακοῆς. (πβλ. 5, 729 D. 6, 762 E.). Ἡ δ' εὐλάβεια τῶν νόμων ἀπαιτεῖ τὴν τήρησιν καὶ τὴν ὡς ἔνεστιν ἀκινήσιαν αὐτῶν (6, 772 C «... εἰ δέ τις ἀνάγκη δόξειέ ποτε καταλαβεῖν, πάσας μὲν τὰς ἀρχὰς χρῆ συμβούλους, πάντα δὲ τὸν δῆμον καὶ πάσας θεῶν μαντείας ἐπελθόντας, ἐὰν συμφρονῶσι πάντες, οὕτω κινεῖν, ἄλλως δὲ μηδέποτε μηδαμῶς, ἀλλὰ τὸν κωλύοντα ἀεὶ κατὰ νόμον κρατεῖν» πβλ. καὶ 7, 797 A κέξ. 21, 949.). Εἰρήσθω δ' ὅτι ἡ πρὸς τοὺς νόμους ὑπακοὴ τῶν πολιτῶν δὲν πρέπει νὰ ἦ τυφλὴ καὶ ἄλογος ἀλλ' ὠμματομένη καὶ λελογισμένη, προϊὸν τῆς ἐπιστήμης ἢ τοῦλάχιστον τῆς ὀρθῆς δόξης (12, 951 B.).

²⁾ 716 D - 718 A. Ὁ θεὸς χαίρει ἐπὶ ταῖς τιμαῖς, ἅς ἀπονέμομεν τοῖς γονεῦσι, καὶ ἐπακούει τῶν εὐχῶν αὐτῶν. (11, 930 E - 932 D.). Ὁ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀνευλαβῶς προσφερόμενος εἶναι ἄξιος μεγάλης τιμωρίας. Οὕτως ὁ ἐλεγχθεὶς ἔνοχος αἰκία τῶν γονέων ἐκβάλλεται εἰς ἄλλην πόλιν καὶ φεύγει ἀειφυγίαν, κατελθὼν δὲ ζημιούται θανάτῳ. Οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τῶν ἱερῶν ἀπείργεται ὡς ἀλιτήριος. Διὸ καί, ἐὰν τις τῶν ἐλευθέρων τῷ τοιούτῳ συμράγῃ ἢ συμπίῃ ἢ

τῆς περὶ τοὺς θεοὺς ἀσεβείας κεῖται κατὰ Πλάτωνα ἐν τούτῳ, ὅτι τινὲς νομίζουσι ὅτι δὲν ὑπάρχουσι θεοί, ἢ πιστεύουσι μὲν εἰς τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν ἀλλ' ἀρνοῦνται ὅτι οὗτοι φροντίζουσι περὶ τῶν ἀνθρώπων, ἢ τέλος ὑπολαμβάνουσι ὅτι οἱ θεοὶ εἶναι εὐπαραμύθητοι θυσίαις καὶ εὐχαῖς παραγόμενοι¹⁾. Ἐπ' ἀνάγκης ἄρα ὅπως οἱ πολῖται δι' ἱκανῶν τεκμηρίων διδαχθῶσι καὶ πεισθῶσιν ὅτι ὑπάρχουσι θεοὶ καὶ οὗτοι εἶναι βελτίους ἢ ὥστε νὰ παρατρέπωνται κηλούμενοι ὑπὸ τινῶν δώρων, ἦν πλάνην ἐμποιοῦσιν οἱ λόγοι τῶν καλουμένων ἀρίστων ποιητῶν καὶ ῥητόρων καὶ μάντεων καὶ ἱερέων²⁾. Οὐ μόνον

τινα τοιαύτην ἄλλην κοινωνίαν κοινωνήσῃ, ὀφείλει μίτε εἰς ἱερόν νὰ ἔλθῃ μηδὲν μίτε εἰς ἀγορὰν μίτε εἰς πόλιν πρὶν ἢ καθήρηται ἄλλως τὰ ἱερά καὶ τὴν πόλιν μαιίνει καὶ διὰ τοῦτο δίκη αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐπίγεται. (9, 881 D E.).

¹⁾ Καὶ ἐν τοῖς Νόμοις ποιεῖται μὲν λόγον ὁ φιλόσοφος δημωδῶς περὶ θεῶν, ἀλλὰ τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ ἐννοίας καθαρώτερον ἐξαγγέλλον μνημονεύει τοῦ θεοῦ, ὅς ἀρχὴ καὶ μέσον καὶ τέλος ἀπάντων τῶν ὄντων ὑπάρχει καὶ ὃ ὀφείλει πᾶς τις νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν ὅμοιον (4, 7 - 16 A ἐξ.). Ὁ θεὸς πάντα συνέταξε πρὸς τὴν σωτηρίαν καὶ ἀρετὴν τοῦ ὅλου καὶ ἐκάστῳ ἀπένευμε τὴν πρόσφορον πρὸς ἔριξιν τοῦ ἀγαθοῦ θέσιν. (10 903 A κέξ.).

²⁾ 10, 885 B-E. Ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεως θεῶν εἶναι ἡ γῆ καὶ ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄστρα καὶ ἡ τῶν ὡρῶν διακόσμησις καὶ ἡ κατὰ σταθεροὺς νόμους ἐναλλαγὴ αὐτῶν· ἅ πάντα μαρτυροῦσιν

δὲ παραινέσεις καὶ νοουθεσίαι τοῖς πολίταις παρέχονται, ὅπως εὐσεβεῖς καθιστῶνται, ἀλλὰ καὶ νόμοι

ὅτι τὸ ὅλον ἐπιτροπεύει καὶ διακυβερονᾶ οὐχὶ ἄλογος δύναμις ἀλλὰ νοῦς τις καὶ φρόνησις θαυμαστὴ (αὐτ. 886 ἐν παραβ. πρὸς Φίλ. 28 C κέξ.). Ἐπειτα δὲ εἰς τὴν ὑπαρξιν τῶν θεῶν πάντες οἱ ἄνθρωποι πιστεύουσι πλὴν ὀλίγων τινῶν νέων, οἵτινες ὁμῶς σὺν τῷ χρόνῳ μεταβάλλουσι γνώμην καὶ ἀπαλλάττονται τῆς μεγάλης ταύτης νόσου, ἥτοι τῆς ἀσεβείας. Εἰς ἣν δὲ τινες ἔχουσι δοξασίαν, ὅτι οἱ θεοὶ καταφρονοῦσι καὶ ἀμελοῦσι τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἄγει ἡ παρατήρησις, ὅτι ἀνόσιοι ἄνθρωποι ἐκ μικρῶν ἀφικνοῦνται εἰς τυραννίδας καὶ τὰ μέγιστα ἀξιώματα καὶ ἀποθνήσκουσι γέροντες καταλιπόντες παῖδας παίδων ἐν τιμαῖς ταῖς μεγίσταις. Ταύτην λοιπὸν τῶν ἀνοσίων ἀνθρώπων τὴν εὐδαιμονίαν ἀναφέρουσι πολλοὶ εἰς τὴν περὶ τὰ ἀνθρώπινα ἀμέλειαν τῶν θεῶν. Ἄλλὰ τοῦτο οὐκ ὀρθόν· διότι τῇ θεῖα φύσει, ἣ πρόσεστιν ἡ τελειότης καὶ πᾶσα ἀρετὴ, δὲν προσήκει τὸ παράπαν ἡ ἀμέλεια καὶ ῥαθυμία, αἵτινες κακίαι οὐ μόνον τῷ θεῷ ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι μισηταί. Εἰ οἱ θεοὶ ἡμέλουν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τοῦτο θὰ ἔπραττον ἥτοι ἕνεκα ῥαθυμίας καὶ τρυφῆς ἢ ἕνεκα τῆς δόξης ὅτι οὐδὲν διαφέρει τῷ ὅλῳ ἀμελουμένων τῶν μικρῶν. Ἄλλ' οἱ θεοί, οὓς οὐδὲν λανθάνει τῶν αἰσθητῶν καὶ ἐπιστητῶν καὶ οἵτινες πάντα δύνανται καὶ προσέτι εἶναι ἀγαθοὶ καὶ ἄριστοι, ἀδύνατον νὰ ᾧσι ῥάθυμοι καὶ ἀμελεῖς. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μικρῶν καὶ ἀνθρωπίνων ἀδύνατον νὰ μὴ φροντίζωσι· διότι ἡ τοιαύτη ἀμέλεια θὰ προήρχετο ἥτοι ἕξ ἀγνοίας ἢ ἐκ προτιμῆσεως τῶν ἡδονῶν καὶ ἀκρατείας, ὧν οὐδέτερον προσήκει

τιμωροὶ τῆς ἀσεβείας τίθενται¹⁾). Ἰδία τιμωρητέα ἢ ἱεροσυλία, ἐφ' ἣν ἄγει οἴστρος ἐμφυόμενος ἐκ τῷ θεῷ. Ὅσοι δὲ μέμρονται τὴν ἀδικον τύχην καὶ κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων, καθ' ἣν οἱ μὲν ἀγαθοὶ πολλάκις κακοδαιμονοῦσιν, οἱ δὲ κακοὶ εὐδαιμονοῦσιν, οὗτοι δὲν ἀναλογίζονται τὸ ἔργον τῆς θείας προνοίας, ὅτι δηλαδὴ πάντα τὰ καθ' ἕκαστον ὑπ' αὐτῆς πρὸς σωτηρίαν καὶ ἀρετὴν τοῦ ὅλου εἶναι συντεταγμένα· σφάλλονται ἄρα οἱ νομίζοντες ὅτι ἕκαστα χάριν αὐτῶν καὶ οὐχὶ χάριν τοῦ ὅλου ὑπάρχουσι διατεταγμένα, καὶ ἀγανακτοῦντες, ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἀποβαίνουσιν αἰεὶ κατὰ τὴν ἐαυτῶν ἐπιθυμίαν. Ἐπειτα δ' ἕκαστος μέλλει καὶ ἐν τῷ ἐπέκεινα βίῃ νὰ καταλάβῃ ἀνάλογον θέσιν πρὸς ἣν ἤσκησεν ἀρετὴν ἢ κακίαν. Τέλος δὲ ἡ δοξασία, ὅτι οἱ θεοὶ διὰ δώρων παρατρέπονται, ἀντικειμένη πρὸς τοῦ θείου τὴν μεγαλειότητα εἶναι ἀσεβειώτης καὶ ἀνοσιωτάτης. Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη τὴν κακίαν ταύτην τὸ θεῖον, ὅποτε καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀγαθοὶ νομίζουσιν αἰσχρὸν νὰ γίνωνται προδόται ἕνεκα δώρων ἀνοσίως διδομένων; (888-907 B).

1) Κατὰ τούτους τὸν λόγους ἢ ἔργοις ἀσεβοῦντα ὁ παρατυγχάνων καταγγέλλει πρὸς τοὺς ἄρχοντας, οἵτινες εἰσάγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸ τὰς τοιαύτας δίκας νὰ κρίνῃ ἀποδεδειγμένον δικαστήριον καὶ τοῦτο ἐπιτίθησι τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν. Διακριτέα δὲ δύο ἀσεβῶν εἶδη, ὧν τὸ μὲν περιλαμβάνει τοὺς ἡμαρτημένα περὶ θεῶν νομίζοντας ἀλλὰ δικαίως καὶ χρηστῶς ζῶντας, τὸ δὲ τοὺς πρὸς τῇ ἀσεβείᾳ περὶ θεῶν ὑπολήψει ἔχοντας ἦθος κακὸν καὶ ζῶντας αἰσχροῦς. (10. 907 D κέξ.).

παλαιῶν καὶ ἀκαθάρτων ἀδικημάτων ¹⁾· μάλιστα δ' ὀφείλομεν νὰ φροντίζωμεν περὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς καὶ τιμῶμεν αὐτήν, ἢ ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν μετὰ τοὺς θεοὺς εἶναι θειότατον καὶ οἰκειότατον ²⁾ Τὴν δ' αὐτοῦ ψυχὴν τιμᾶ οὐχὶ ὁ ἐπαινῶν αὐτήν καὶ ἐπιτρέπων νὰ πράττη ὅ,τι ἂν ἐθέλη, οὐδ' ὁ τῶν ἑαυτοῦ ἐκάστοτε ἁμαρτημάτων αἴτιον θεωρῶν οὐχὶ ἑαυτὸν ἀλλ' ἄλλους, τουτέστιν ὁ ὑπολαμβάνων ὅτι ποιῶν ἑαυτὸν ἀναίτιον τιμᾶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐδ' ὁ ταῖς ἡδοναῖς παρὰ τοὺς νόμους χαριζόμενος

¹⁾ Οὕτω δὴ ὅς ἂν ληρθῆ ἱεροσυλῶν, εἴαν μὲν ἦ δοῦλος ἢ ξένος, ὑβρισθεὶς καὶ μαστιγωθεὶς ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς χώρας γυμνὸς ἐκβάλλεται, εἴαν δ' ἦ πολίτης, θανατοῦται. Ἐπειδὴ δηλαδὴ σκοπὸς τῆς τιμωρίας εἶναι ὁ σωφρονισμὸς καὶ ἡ διόρθωσις, διὰ τοῦτο οἱ δοῦλοι ἢ ξένοι, ἅτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους τῆς πόλεως ἀνατραφέντες, παρέχουσι τὴν ἐλπίδα ὅτι κολαζόμενοι δύνανται νὰ καταστῶσι βελτίους· ἀλλ' οἱ πολῖται, ἐκ παιδῶν τῆς προσηκούσης παιδείας καὶ ἀνατροφῆς τυχόντες, ὅταν ἀδικῶσι μεγάλην τινὰ καὶ ἀπόρρητον περὶ τοὺς θεοὺς ἢ τοὺς γονεῖς ἢ τὴν πόλιν ἀδικίαν, ὡς ἀνίατοι ὄντες δίκαιον εἶναι νὰ ἀποθνήσκωσι καὶ ὁ ἀκλεῖς τούτων θάνατος καθιστῆται τοῖς ἄλλοις παράδειγμα (9, 853-855 A). Μετριώτερον ὅμως πρέπει νὰ κολάζεται ὁ τοιαῦτα παρανομῶν ἕνεκα μανίας ἢ νόσου ἢ γήρατος (αὐτ. 864 C κέξ.).

²⁾ Περὶ ψυχῆς ἀκριβοῦς γίνεται λόγος ἐν τῷ 10ῳ βιβλίῳ (892 κέξ.).

οὐδ' ὁ τοὺς ἐπαινουμένους πόνους καὶ φόβους καὶ ἀλγηδόνας καὶ λύπας ἀποφεύγων, οὐδ' ὁ τὸ ζῆν νομίζων κύριον ἀγαθόν· οἱ τοιοῦτοι πάντες δὲν τιμῶσιν ἀλλὰ τοῦναντίον ἀτιμάζουσι καὶ βλάπτουσι τὴν ψυχὴν. Ὡσαύτως δὲν τιμᾶ αὐτὴν ὁ πρὸ τῆς ἀρετῆς προτιμῶν τὸ κάλλος καὶ οὕτως ὑπολαμβάνων τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐντιμότερον ἢ ὁ ἐπιθυμῶν νὰ κτήσῃται χρήματα οὐχὶ καλῶς καὶ ἀντὶ χρυσίου πωλῶν τὸ τίμιον καὶ καλὸν τῆς ψυχῆς, ἐπιλανθάνόμενος ὅτι πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς δὲν εἶναι τῆς ἀρετῆς ἀντάξιος. Τέλος δέ, ὅστις δὲν ἐθέλει νὰ ἀπέχηται μὲν πάσῃ μηχανῇ ἐκείνων, ἀ ὁ νομοθέτης ἔταξεν εἰς τὰ αἰσχροῦ καὶ κακά, νὰ ἐπιτηδεύῃ δὲ κατὰ δύναμιν ὅσα ἔκρινεν ἀγαθὰ καὶ καλά, οὗτος διατίθησι τὴν ψυχὴν, τὸ θειότατον τοῦτο ὄν, ἀτιμότερα καὶ κακοσχημονέστατα· διότι ὁμοιοῦται τοῖς οὔσι κακοῖς ἀνδράσιν, ὁμοιούμενος δὲ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς φεύγει τοῖς δὲ κακοῖς προσκολλόμενος καὶ ὅμοια τούτοις ποιῶν καὶ λέγων ἀπόλλυται. Τὴν ψυχὴν τιμᾶ ἐκεῖνος, ὅστις φεύγει μὲν τὰ κακά διώκει δὲ τὰ ἀγαθὰ¹⁾. Τῇ τῆς ψυχῆς τιμῇ ἐπακολουθεῖ ὡς τρίτον ἀγαθὸν ἢ τοῦ σώματος κατὰ φύσιν τιμῇ. Τίμιον δὲ σῶμα εἶναι οὐχὶ τὸ καλὸν οὐδὲ ἰσχυρὸν οὐδὲ τὸ τάχος ἔχον οὐδὲ τὸ μέγα οὐδὲ τὸ ὑγιεινόν, καθάπερ οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, οὐδὲ βεβαίως τὸ τοῦ-

1) 4, 726 A - 728 D.

τοῖς ἐναντίον, ἀλλὰ τὸ ἔχον μέσῃν τινὰ μεταξὺ τούτων ἕξιν, ἣτις δὲν ποιεῖ τὰς ψυχὰς οὔτε χαύνους καὶ θρασείας οὔτε ταπεινὰς καὶ ἐλευθέρως. Ἡ αὐτὴ μεσότης ἰσχύει καὶ περὶ χρημάτων καὶ κτημάτων διότι τὰ μὲν ὑπέρογκα τούτων ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζονται καὶ ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς καθ' ἕκαστον ἀνθρώποις, τὰ δ' ἐλλείποντα ἐπάγουσι δουλείας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ¹⁾. Οὐ μόνον δὲ περὶ ἡμῶν αὐτῶν πρέπει νὰ φροντίζωμεν ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων καὶ τῆς πόλεως²⁾. Ὀφείλομεν προς-

1) 728 D-729 C. Διὸ συμβουλεύει ὁ Πλάτων, ὅπως οἱ γονεῖς μὴ φροντίζωσι νὰ καταλείπωσι τοῖς παισὶ πλοῦτον ἀλλ' ἀντὶ τούτων αἰδῶ πολλήν, ἣτις ἐμποιεῖται οὐχὶ μᾶλλον διὰ τῶν πολλῶν νομοθεσιῶν ἢ διὰ τῶν καλῶν παραδειγματίων (729 B C).

2) Περὶ τῆς πόλεως φροντίζει καὶ ταύτην εὐεργετεῖ ὁ ἰσχυρῶς πεπορθὸς ὅτι τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις εἶναι νίκη πάσης ἄλλης ὑπερτέρα (4, 729 D). Τοῦναντίον δὲ βλάπτει τὴν πόλιν καὶ πολεμιώτατος αὐτῇ εἶναι ὁ στάσεις ἐγείρων καὶ τοὺς νόμους εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνὸς ὑποδουλῶν. Οὐχ ἥττον πολέμιος τῇ πόλει εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις δὲν κοινωνεῖ μὲν τοιούτων κακουργιῶν ἀλλὰ τῶν μεγίστων μετέχων ἐν τῇ πόλει ἀρχῶν ὑπὸ δειλίας δὲν τιμωρεῖ αὐτὰς ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος. Ἡ συνωμοσία καὶ προδοσία τῆς πατρίδος τιμωρητέα, ὡσπερ καὶ ἡ ἱεροσυλία, διὰ θανάτου (9, 856 B κέ.). Ὡσαύτως ἐπιβλαβὴς τῇ πόλει καθίσταται ὁ ἀποκτείνων τινὰ. Περὶ τῶν διαφόρων φόνων καὶ τῶν προσηκουσῶν τοῖς φονεῦσι

έτι νὰ εὐλαβώμεθα τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἰκέτας
καὶ μηδὲν νὰ ἁμαρτάνωμεν εἰς αὐτούς, οἱ εἶναι μὲν
ἔρημοι ἑταίρων καὶ συγγενῶν ἔχουσι δ' ὅμως βοη-

τιμοριῶν ἀκριβέστατος γίνεται λόγος ἐν 9, 864 D — 874 E,
ἐνθα ἡ διάκρισις τοῦ ἐκούσιου καὶ ἀκουσίου φόνου ἔτι δὲ τοῦ
μεταξὺ τούτων κειμένου φόνου τοῦ ἐκ θυμοῦ προερχομένου.
(τοῖς ἔνεκα θυμοῦ ἀποκτείνουσι μετριοτέρα τις ἐπιτίθεται
ζημία. Ἄλλ' ὁ θυμῷ ἀποκτείνας τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα
ἄξιός νὰ ζημιῶται θανάτῳ.). Ἀκούσιον φόνον διαπραττει τις
ἐπὶ παραδείγματος ἐν ἀγῶσιν ἐνίοτε ἢ ἄθλοις δημοσίοις,
ἐκούσιον δὲ ὁ τὸν θυμὸν φυλάττων καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ παρα-
χρῆμα ἑξαίρνης ἀλλὰ μετὰ ἐπιβουλῆς ὕστερον ποιούμενος
ἐκδίκησιν. Ἀνοσιώτατον φόνον διαπραττει καὶ ὅστις ἀργία
καὶ ἀνανδρίας δειλία ἑαυτὸν ἀποκτείνει. Οἱ οὕτως ἀποθνή-
σκοντες πρέπει νὰ θάπτονται κατὰ μόνας ἀκλεεῖς καὶ ἀνό-
νυμοι. Ἄλλ' ἐν τισὶ περιστάσεσι τὸ ἀποκτείνειν ἐπιτρέπεται.
Οὕτω καθαρὸς εἶναι ὁ ἀποκτείνων φῶρα, νύκτωρ εἰς τὴν
οἰκίαν ἐπὶ κλοπῇ εἰσιόντα, ἢ λωποδύτην ἢ τὸν βιαζόμενον
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κττ. (ἐνταῦθα δι' ἀκριβείας ἐκτίθενται καὶ
τὰ διάφορα εἶδη τῶν τραυμάτων καὶ βιαίων πράξεων καὶ
αἱ τούτοις προσήκουσαι τιμωρίαι. ἐνθ. ἀν. 874 E—882 C).
Καθόλου δὲ οἱ ὅπωςδήποτε βλάπτοντες ἄλλους τιμωροῦνται
τιμωρίαν ἀνάλογον τῆς διαπραττομένης ἀδικίας καὶ βλάβης
(11,932 E — 938 C). Προσοχῆς ἄξιον εἶναι τοῦτο, ὅτι αἴ-
ρεται ἢ τῆς οὐσίας δήμευσις καὶ τελεία ἀτιμία καὶ ἄλλα
τιμωρία, αἵτινες καὶ εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐκκληροδο-
τήθησαν. (9, 855 A C. 856 C. D).

θὸν καὶ φύλακα τὸν θεόν ¹⁾. Πλὴν τούτων ὀφείλει ὁ μέλλων κάλλιστα νὰ διαγάγη τὸν βίον νὰ ἀσκῆ καὶ ἐκεῖνα, ἅτινα δὲν κελεύει μὲν ὁ νόμος ὑποδεικνύει δ' ὅμως ὁ ἔπαινος καὶ ὁ ψόγος. Οὕτω θεραπευτέα ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, δι' ἧς προσγίγνεται ἡ πίστις καὶ φιλία καὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ φρόνησις καὶ πᾶσα καθόλου ἀρετή, ἣν ὁ οὐ μόνον ἔχων ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις μεταδιδούς εἶναι τιμιώτερος τοῦ ἀπλῶς ἔχοντος αὐτήν· καθόλου δὲ πρέπει οἱ ἔχοντες ἀγαθὰ καὶ ἀρετὰς νὰ μεταδιδῶσι τοῖς ἄλλοις καὶ ἄνευ φθόνου νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως, νὰ ᾧσι δὲ προᾶοι πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἀδικίας, διότι πᾶς ἄδικος δὲν εἶναι ἐκὼν ἄδικος. Φευκτέον εἶναι τὸ μέγιστον κακόν, ἡ φιλαυτία, καθ' ἣν τις διὰ σφοδρὰν ἑαυτοῦ φιλίαν κακῶς κρίνει τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ κακὰ καὶ ὑπολαμβάνει τὴν ἑαυτοῦ ἀμαθίαν σοφίαν. Ὡσαύτως φευκτέα ἡ ὑπέρομετρος χαρὰ καὶ λύπη καὶ τηρητέα ἡ εὐσχημοσύνη ἔν τε ταῖς εὐπραγίαις καὶ δυστυχίαις ²⁾.

¹⁾ 729 C — 730 A. Πιστὸν τέκνον τοῦ ἔθνους αὐτοῦ ὁ Πλάτων ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν πολιτῶν μεγάλην πρὸς τοὺς ξένους εὐλάβειαν. Διὸ καί, ἂν ποτέ τις ξένος ἀσελγαίνῃ καὶ θρασύνῃται, δὲν ἐπιτρέπεται τῷ πολίτῃ νὰ κολάζῃ, ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ἀπάγεται πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν ἀστυνόμων, οἱ τὸν ἀδικοῦντα ξένον προσηκόντως κολάζοντες τῆς θρασυξενίας ἀποπαύουσιν (9, 879 D E).

²⁾ 730 A - 732 D.